

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ І ПРИКЛАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ
ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ**
для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр»
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
ОП «Документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності»

Вінниця
2026

УДК 02:378.245(072)
М 545

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету інформаційних і прикладних технологій
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 9 від 18 березня 2026 р.)*

Укладачі:

Анісімова О. М., д-р екон. наук, професор, професор кафедри інформаційних систем управління ДонНУ імені Василя Стуса;

Лукаш Г. П., д-р філол. наук, професор, професор кафедри інформаційних систем управління ДонНУ імені Василя Стуса;

Прігунов О. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем управління ДонНУ імені Василя Стуса;

Яворська Т. М., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем управління ДонНУ імені Василя Стуса.

Рецензенти:

Веселовська Н. Р., д-р техн. наук, професор, в. о. завідувача кафедри інформаційних технологій ДонНУ імені Василя Стуса;

Палеха Ю. І., канд. іст. наук, професор, професор кафедри інформаційно-аналітичної діяльності та інформаційної безпеки Національного транспортного університету.

М 545 Методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки спеціальності В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа ОП «Документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності» / уклад. О. М. Анісімова, Г. П. Лукаш, О. В. Прігунов, Т. М. Яворська. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2026. 44 с.

У методичних рекомендаціях сформульовано мету і завдання щодо написання кваліфікаційної (магістерської) роботи, визначено структуру та зміст роботи, подано характеристику етапів виконання роботи, вимоги до оформлення та методичні поради щодо її виконання, описано порядок захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа.

УДК 02:378.245(072)

© Анісімова О. М., Лукаш Г. П.,
Прігунов О. В., Яворська Т. М., 2026
© ДонНУ імені Василя Стуса, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
1.1. Підготовка кваліфікаційної роботи.....	5
1.2. Етапи написання кваліфікаційної роботи.....	5
1.3. Вибір і затвердження теми та призначення наукового керівника кваліфікаційної роботи	6
1.4. Рекомендації щодо застосування інструментів штучного інтелекту.....	7
РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ І СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	9
2.1. Виклад змісту кваліфікаційної роботи	9
2.2. Структура кваліфікаційної роботи.....	9
РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	14
3.1. Загальні вимоги	14
3.2. Заголовки структурних елементів.....	15
3.3. Нумерація.....	15
3.4. Ілюстрації.....	16
3.5. Таблиці	16
3.6. Системи одиниць, формули та рівняння	17
3.7. Посилання на джерела інформації у тексті	18
3.8. Правила цитування	18
3.9. Умовні скорочення	19
3.10. Написання числівників.....	19
3.11. Список використаних посилань	20
3.12. Додатки	20
РОЗДІЛ 4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	22
4.1. Попередній захист.....	22
4.2. Перевірка на плагіат і підготовка до захисту.....	22
4.3. Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи	24
4.4. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	30
ДОДАТКИ	31
ДОДАТОК А Зразок титульного листа кваліфікаційної роботи	32
ДОДАТОК Б Зразок оформлення анотації до кваліфікаційної роботи...	33
ДОДАТОК В Зразок оформлення змісту	34
ДОДАТОК Г Зразок нумерації розділу, підрозділу	35
ДОДАТОК Д Зразки оформлення джерел у прикінцевому списку	36
ДОДАТОК Е Зразок оформлення відгуку керівника	39
ДОДАТОК Ж Зразок оформлення зовнішньої рецензії.....	40
ДОДАТОК К Бланк декларації про дотримання академічної доброї честі.....	41
ДОДАТОК Л Приклад заповненої декларації академічної доброї честі.....	42
ДОДАТОК М Приклад оформлення логіко-структурної схеми кваліфікаційної роботи	43

ВСТУП

Кваліфікаційна (магістерська) робота (далі – кваліфікаційна робота) є заключним етапом підготовки фахівця освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа, освітньою програмою «Документаційна та інформаційна підтримка інформаційної діяльності», а якість її виконання та захист підтверджує здобутий ним кваліфікаційний рівень. Значення кваліфікаційної роботи як складника освітньої програми полягає в тому, що в ході її виконання та захисту відбувається відпрацювання компетентностей та оцінювання результатів навчання, передбачених відповідною освітньою програмою. Кваліфікаційна робота має містити сукупність висловлених автором на публічний захист актуальних наукових положень. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти підтверджує здатність здійснювати самостійні наукові дослідження на підставі здобутих у процесі навчання загальних і спеціальних компетентностей та публічно презентувати результати досліджень. Робота, представлена до захисту, повинна відповідати вимогам щодо актуальності, новизни, змісту й оформлення.

У методичних рекомендаціях міститься опис етапів підготовки кваліфікаційної роботи, її структури та складових елементів, змістового наповнення, оформлення, процедури захисту та критеріїв оцінювання для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Підготовка кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота має характер наукового дослідження та повинна відповідати таким вимогам:

- відповідність сучасному рівню розвитку науки, зорієнтованість на актуальну тематику;
- оригінальність, новизна наукових відомостей (фактів, закономірностей, явищ) або узагальнення раніше відомих положень із принципово нових позицій;
- застосування оптимальних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження;
- закріплення нових і практично значущих наукових фактів, одержаних у процесі самостійного дослідження, що ґрунтуються на вже відомих наукових теоріях, закономірностях, загальнонаукових принципах і положеннях;
- наявність авторського погляду на проблему, готовність долучитися до полеміки з опонентами, які обстоюють інші наукові концепції, що передбачає висловлення критичних оцінок, переконливих аргументів і доказів;
- точність, обґрунтованість, доказовість інформації, здобутої у процесі дослідження, що відображається у таблицях, схемах, діаграмах, графіках;
- впорядкована структура тексту;
- відповідність характеру і стилю викладу вимогам наукової комунікації;
- підготовка з метою публічного захисту та здобуття освітнього ступеня магістра.

Підготовка кваліфікаційної роботи передбачає реалізацію концепції навчання через дослідження та закріплення і поглиблення знань, засвоєних здобувачами освіти у процесі навчання; залучення їх до самостійної наукової роботи; формування навичок системного аналізу джерел і матеріалів; набуття ними досвіду чітко, послідовно і грамотно у письмовому вигляді викладати теоретичні положення та результати емпіричних досліджень (за необхідності); розвиток умінь аналізу та синтезу, узагальнення, формулювання висновків, демонстрацію та розвиток набутих результатів навчання та компетентностей.

1.2. Етапи написання кваліфікаційної роботи

Етапи написання кваліфікаційної роботи – це системна робота керівника і здобувача вищої освіти в межах науково-дослідних тем кафедри інформаційних систем управління, в тому числі ініціативних, наукових традицій кафедри. Написання кваліфікаційної роботи відбувається через постійний діалог здобувача вищої освіти та керівника в межах теми обраного дослідження, яка відповідає науковим інтересам здобувача вищої освіти та спрямованості сфери наукових досліджень наукового керівника.

Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи:

- вибір теми дослідження та призначення наукового керівника;
- затвердження теми і наукового керівника наказом ректора / першого проректора за поданням декана факультету;

- складання поетапного плану виконання роботи за консультативної підтримки наукового керівника;
- опрацювання літератури та джерел за темою дослідження;
- збирання фактичного матеріалу;
- опрацювання матеріалу із застосуванням сучасних наукових методів;
- підготовка чорнового варіанту роботи, постійне консультування з науковим керівником;
- доопрацювання тексту та написання чистового варіанту;
- оформлення кваліфікаційної роботи;
- попередній захист на кафедрі;
- перевірка на плагіат;
- подання науковому керівникові електронної версії доопрацьованого тексту кваліфікаційної роботи, якщо виникли зауваження під час попереднього захисту та/або обов'язкової перевірки на плагіат для повторної перевірки на плагіат та передачі до репозитарію;
- отримання електронної копії роботи для друку;
- подання зброшурованої версії (у твердій палітурці) на кафедру;
- отримання відгуку наукового керівника до кваліфікаційної роботи;
- зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;
- захист кваліфікаційної роботи на засіданні екзменаційної (кваліфікаційної) комісії.

1.3. Вибір і затвердження теми та призначення наукового керівника кваліфікаційної роботи

Тематика кваліфікаційних робіт затверджується кафедрою інформаційних систем управління, що забезпечує реалізацію професійної складової освітньої програми підготовки магістрів з урахуванням актуальних світових трендів, вимог відповідного сегменту ринку праці, запитів стейкхолдерів, науково-дослідної тематики кафедри.

Теми кваліфікаційних робіт мають відповідати профілю спеціальності та меті, особливостям, предметному полю освітньої програми, втілювати її унікальність (за наявності). Тематика робіт оновлюється кафедрою інформаційних систем управління кожного навчального року на основі внутрішнього моніторингу та обговорення зі стейкхолдерами освітньої програми, серед яких пріоритетними є рекомендації роботодавців та випускників. Здобувач освіти має право самостійного вибору керівника наукової роботи (за умови наявності навантаження), теми кваліфікаційної роботи (за умови узгодження її з науковим керівником та завідувачем кафедри).

За поданням кафедри теми кваліфікаційних робіт затверджуються вченими радами факультетів.

Закріплення за здобувачами освіти тем кваліфікаційних робіт і керівників оформлюється наказом ректора / першого проректора Університету за поданням декана факультету на основі відповідного рішення кафедри та вченої ради факультету (не пізніше, ніж за місяць до початку виконання кваліфікаційної роботи відповідно до графіка навчального процесу). Тема роботи може бути уточнена за заявою здобувача освіти, але не пізніше, ніж за два місяці до визначеного терміну

подання завершеної кваліфікаційної роботи до захисту. Уточнення теми роботи оформлюється наказом ректора / першого проректора Університету за поданням декана на основі відповідного рішення випускової кафедри.

Керівниками кваліфікаційних робіт можуть бути науково-педагогічні працівники з науковим ступенем доктора чи кандидата наук, коло наукових і фахових інтересів яких відповідає обраній темі. За потреби керівниками робіт можуть бути висококваліфіковані фахівці центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, фахівці з відповідних галузей знань тощо – за умови підтвердження рівня їх професійної активності та відповідності Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.

За умови проведення міждисциплінарного та/або міжгалузевого дослідження керівництво кваліфікаційною роботою може здійснюватися двома науковими керівниками.

Один науково-педагогічний працівник може здійснювати керівництво не більше, ніж 5 здобувачами освіти ОС «Магістр» на рік набору. До функцій наукового керівника кваліфікаційної роботи належить:

- спільне зі здобувачем формулювання теми дослідження з урахуванням актуальних запитів суспільства у предметному полі освітньої програми, особливостей формування індивідуальної освітньо-професійної траєкторії здобувача та профілю власної дослідницької діяльності;
- надання допомоги у підготовці поетапного плану виконання роботи та здійснення контролю його реалізації;
- рекомендації літератури, джерел і матеріалів, консультування щодо вибору методики та інструментарію дослідження;
- консультування відповідно до встановленого графіку;
- сприяння публікації результатів дослідження;
- забезпечення досягнення програмних результатів навчання та оцінювання ступеню їх досягнення на всіх етапах виконання кваліфікаційної роботи; відпрацювання загальних, спеціальних компетентностей та soft skills, зокрема навичок дослідника, аналітика;
- забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності та сприяння свідомому їх використанню здобувачами освіти в ході проведення дослідження й презентації його результатів.

У період підготовки магістерських досліджень здійснюється поточний кафедральний контроль шляхом обговорення структурних розділів кваліфікаційної роботи з визначенням потреб доопрацювання.

1.4. Рекомендації щодо застосування інструментів штучного інтелекту

У процесі підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи здобувач може використовувати сучасні цифрові інструменти, зокрема системи штучного інтелекту (ШІ), як допоміжний ресурс. Використання ШІ може сприяти пошуку наукової літератури, узагальненню інформації, структуруванню матеріалів, формуванню попередніх формулювань чи варіантів тексту, а також вдосконаленню мовного оформлення роботи. Водночас застосування таких інструментів не має замінювати

власне наукове дослідження здобувача, його аналітичне мислення та інтерпретацію результатів.

Важливо дотримуватися академічної доброчесності під час роботи з системами штучного інтелекту. Будь-які ідеї, тексти чи результати, отримані за допомогою ШІ, необхідно критично оцінювати, адаптувати та коректно інтегрувати у власне дослідження з обов'язковим дотриманням правил цитування та посилання на джерела. Використання ШІ має бути прозорим, допоміжним і спрямованим на підвищення якості дослідження, а не на підміну авторського внеску здобувача у підготовку кваліфікаційної (магістерської) роботи.

У разі використання систем штучного інтелекту здобувач має вказати факт їх застосування у списку використаних джерел. Це сприятиме дотриманню принципів академічної доброчесності та забезпечить прозорість дослідження. Рекомендовано оформлювати такі посилання за правилами бібліографічного опису електронних ресурсів, зазначаючи назву інструменту, розробника, рік, формат доступу та дату звернення.

Приклад оформлення бібліографічного посилання:

ChatGPT / OpenAI. 2026. URL: <https://chat.openai.com> (дата звернення: 26.02.2026).

РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ І СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Виклад змісту кваліфікаційної роботи

Виклад змісту кваліфікаційної роботи має базуватися на принципах критичного осмислення теми дослідження, логічної послідовності, автономії ухвалення рішень та відповідальності за них. Викладу матеріалу в роботі притаманні аргументованість суджень і точність наведених даних. Необхідно додавати до тексту знаковий апарат (таблиці, формули, рисунки, діаграми, схеми, графіки тощо).

Сукупність отриманих у кваліфікаційній роботі результатів має засвідчити наявність у автора первинних навичок наукової діяльності. Текст кваліфікаційної роботи повинен демонструвати рівень досягнутих здобувачем результатів навчання і компетентностей, що мають прояв у змістовності тексту, самостійності висновків та візуалізації тенденцій, що досліджуються в роботі.

Зміст кваліфікаційної роботи в систематизованому вигляді фіксує як вихідні передумови наукового дослідження, так і весь його хід, а також отримані результати. На кожному етапі дослідження необхідно обґрунтовувати правомірність застосування загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання.

У процесі викладу матеріалу необхідно дотримуватися наукового стилю, якому притаманні логічний виклад інформації, застосування класифікаційного підходу до опису наукових об'єктів, гіпотез, теоретичних основ, використання абстрактних понять, формулювання дефініцій. Цей стиль спрямовує на точність, узагальненість, аргументацію висловлених положень, насиченість тексту загальнонауковою і спеціальною термінологією, що сприятиме максимально повній фіксації підсумків дослідження у тексті. У тексті кваліфікаційної роботи некоректно вживати особовий займенник «Я». Перевагу варто надавати безособовим конструкціям («встановлено», «доведено», «обґрунтовано» тощо).

2.2. Структура кваліфікаційної роботи

Обов'язковими структурними елементами кваліфікаційної роботи є:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- вступ;
- змістова частина;
- висновки до розділів;
- загальні висновки;
- список використаних посилань;
- копії наукових публікацій із теми дослідження (за наявності);
- декларація.

За потреби подаються перелік умовних позначень (символів, одиниць, скорочень і термінів), а також додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для подальшої обробки та пошуку документа. Він містить такі елементи: назву міністерства та Університету; гриф допущення до захисту; прізвище, ім'я, по батькові автора роботи (у називному

відмінку); повну назву роботи; шифр і назву спеціальності; відомості про наукового керівника; результати захисту магістерської роботи і підпис голови ЕК; місто та рік виконання (*Додаток А*).

Анотації (українською та англійською мовами) мають містити обсяг до 600 знаків. Вказується: прізвище та ініціали здобувача освіти, тема кваліфікаційної роботи, спеціальність (шифр і назва), освітня програма, установа, де відбуватиметься захист, місто, рік; основний зміст та результати дослідження; ключові слова у називному відмінку (5–7 слів) (*Додаток Б*).

Зміст подається на початку кваліфікаційної роботи й містить найменування та номери перших сторінок усіх структурних елементів: переліку умовних позначень (символів, одиниць, скорочень і термінів – за потреби), вступу, розділів, підрозділів і пунктів, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків (за потреби) (*Додаток В*).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності) у кваліфікаційній роботі подають окремим списком перед вступом, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо. Перелік друкують двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку.

Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються в тексті менше, ніж тричі, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті під час першого згадування.

Вступ – перша структурна частина роботи, де окреслюються ключові параметри дослідження.

У вступі обґрунтовуються актуальність обраної теми, визначаються предмет, об'єкт, мета та завдання дослідження, характеризуються методи, розкривається наукова новизна, визначається теоретична та практична цінність роботи (за необхідності), окреслюється апробація результатів дослідження, обґрунтовується його структура.

Вступ містить такі структурні елементи:

Актуальність теми дослідження визначається шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими підходами до розв'язання наукової проблеми, обґрунтування значення роботи для розвитку певної сфери. Актуальність може мати кілька вимірів: науковий, суспільний, евристичний, практичний.

Об'єкт дослідження – процес або явище, вивчення якого становить практичний інтерес для певної сфери науки та суспільства.

Предмет дослідження – конкретний аспект об'єкта, на який спрямовано увагу дослідника. Предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження – цілісний науково-дослідний, самостійний, змістовний результат, на досягнення якого спрямоване дослідження автора.

Завдання визначаються поставленою метою і є конкретними послідовними кроками на шляху розв'язання проблеми. Мету і завдання формулюють інфінітивними формами дієслова доконаного виду («дослідити», «встановити», «виявити», «обґрунтувати» тощо).

Методи дослідження є сукупністю інструментів, за допомогою яких здобувається й обґрунтовується нове знання в науці. У цій частині подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети.

Перераховувати їх треба у безпосередньому зв'язку із змістом роботи, коротко і водночас ґрунтовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом.

Наукова новизна дослідження визначається як результати дослідження, що вперше отримано, вдосконалено або здобуло подальший розвиток.

Практичне значення отриманих результатів доречно визначати в роботах прикладного характеру. У цій частині необхідно подати рекомендації щодо їх використання, вказати на зміни, які можуть відбутися за умови впровадження досягнутих результатів у практику.

Апробація результатів дослідження фіксує дані про участь автора в наукових конференціях, на яких було оприлюднено результати кваліфікаційної роботи, із зазначенням назви доповіді, місця та часу проведення конференцій, а також наводиться кількість статей, тез доповідей, виступів і публікацій у ЗМІ за темою роботи. Впровадження результатів можна підтвердити документально організацією, яка у своїй діяльності застосувала результати дослідження (довідки або акти про впровадження).

Характеризуючи *структуру роботи*, необхідно пояснити принципи систематизації матеріалу у змістовій частині дослідження (за необхідності), після чого назвати основні структурні елементи кваліфікаційної роботи та вказати загальний та основний обсяги роботи, розмір роботи та обсяг її основної частини (без списку використаних джерел та додатків).

Обсяг вступу не має перевищувати 4 сторінок основної частини кваліфікаційної роботи.

Змістова частина

Змістова частина роботи складається із розділів. Вони формуються залежно від специфіки теми та обсягу наукової інформації. Розділи можуть містити підрозділи.

Розділи (теоретико-методологічний, дослідницько-аналітичний, проєктно-рекомендаційний тощо) мають бути взаємопов'язані, а матеріал викладений послідовно та логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. Основному тексту кожного розділу може передувати короткий опис обраного напрямку та обґрунтування методів дослідження, що застосовуються у цьому розділі.

Перший розділ кваліфікаційної роботи має аналітично-оглядовий характер і складається з підрозділів, у яких послідовно подається стан досліджень за обраною темою, невивчені або недостатньо вивчені питання і обґрунтування необхідності їх доопрацювання, класифікаційні характеристики, аналіз джерел, методи та методологічні підходи тощо. Розкриття теоретичних питань передбачає формулювання власної позиції щодо проблематики дослідження, може містити авторські пропозиції для вдосконалення визначень окремих термінів, доповнення та уточнення класифікацій, поліпшення методик. Обов'язковим є порівняння точок зору представників різних наукових шкіл.

Наступні розділи містять виклад сутності роботи у межах обраної проблеми. Розділи доречно поділяти на підрозділи, що сприятиме конкретизації уявлення про обраний предмет, надаватиме чіткості викладу матеріалу, засвідчить рівень володіння темою. Аналітичні обчислення, таблиці, графіки, діаграми супроводжу-

ють тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність і стан явищ та процесів, що досліджуються, розкрити їх особливості та тенденції розвитку.

Джерелом інформації можуть бути планові та фактичні показники діяльності, статистична, фінансова, податкова та управлінська звітність, накази, розпорядження, первинні інформаційні матеріали стосовно окремих бізнес-процесів, мовний матеріал, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації тощо. Для природничих спеціальностей визначальним і дуже важливим джерелом первинної інформації мають слугувати оригінальні експериментальні або змодельовані дані, які отримані автором власноруч вперше.

Доцільним є використання у кваліфікаційній роботі сучасних інформаційних технологій, прикладного програмного забезпечення. У разі розробки авторського програмного забезпечення подається його загальна концепція, інформаційне та методичне забезпечення, наводиться опис алгоритмів та схем обчислювального процесу, форми вихідних документів (таблиць, діаграм, графіків), вимоги щодо використання розробленого програмного забезпечення тощо.

На основі опрацювання емпіричного матеріалу автор має обґрунтувати реалістичні пропозиції щодо перспектив розвитку та вдосконалення діяльності об'єкта дослідження, базуючись на відповідних прогностичних розрахунках.

Наприкінці кожного розділу формуються висновки щодо наведених у ньому здобутих результатів.

Загальні висновки

Загальні висновки мають бути короткими, змістовними та сформульовані відповідно до мети та поставлених завдань наукового дослідження. Результатами теоретичного і практичного дослідження у своїй роботі здобувач освіти засвідчує рівень наукової підготовки та відповідності фахової підготовки Національній рамці кваліфікації та стандартам вищої освіти.

У висновках рекомендується викласти підсумки проведеного дослідження, основні наукові та практичні результати, що одержані, перспективи або рекомендації щодо їх науково-практичного використання. Висновки мають базуватися на матеріалах основної частини роботи. Посилання на інших авторів, їх цитування, наведення загальновідомих положень у висновках недоречні.

Список використаних посилань

Джерела інформації у списку подаються мовою оригіналу одним із способів:

- у порядку першого згадування в роботі;
- алфавітному порядку.

У списку використаних джерел міститься їх бібліографічні описи. Цей список має повністю корелюватися з текстом кваліфікаційної роботи, тобто на всі наведені позиції повинні бути подані посилання в тексті. До списку використаних джерел включаються власні публікації здобувача вищої освіти, що стосуються предмету дослідження. Список використаних джерел має складатись не менше ніж з 50 актуальних та сучасних позицій, переважна більшість з яких видана не пізніше 10 років тому.

Додатки (за необхідності)

Додатки до кваліфікаційної роботи мають містити матеріали, що є базою аналітичних досліджень з обраної теми. У додатки можуть бути додані:

- таблиці, діаграми, графіки, схеми;
- ілюстрації, світлини;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (проміжні математичні докази, формули, розрахунки; інструкції, методики, анкети опитувань тощо);
- додатковий перелік джерел, на які не було посилань у роботі, але які можуть викликати зацікавлення;
- опис нової апаратури і приладів, які використовувались під час проведення експерименту, вимірювань і випробувань;
- протоколи та акти випробувань, впровадження (використання), розрахунки ефекту.

Обсяг додатків не має перевищувати обсягу кваліфікаційної роботи.

Копії наукових публікацій із теми дослідження (за наявності) повинні містити для кожної публікації титульну сторінку збірника праці, зворот титульної сторінки (зазвичай це друга сторінка), зміст із початку до згадування прізвища автора публікації, текст публікації та останню сторінку збірника.

Декларація щодо унікальності текстів роботи та невикористання матеріалів інших авторів без посилань заповнюється автором власноручно. Приклад заповнення декларації подано у *додатку Л*.

РОЗДІЛ 3. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи має становити 60–70 сторінок (100–140 тис. знаків). До основного обсягу зараховуються сторінки від титульного аркуша до останньої сторінки висновків. Список використаних джерел і додатки до цього обсягу не додаються, але підлягають загальній нумерації.

Мова кваліфікаційної роботи – державна.

Кваліфікаційна робота оформлюється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Робота подається до захисту в друкованому вигляді. Її друкують на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) із використанням текстового редактора Word відповідно до таких вимог:

- шрифт – Times New Roman (для значеннєвого виділення прикладів, понять тощо допускається використання інших шрифтів);
- кегль – 14 пт;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- верхні та нижні поля – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – не менше 10 мм.

Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту кваліфікаційної роботи повинна бути однаковою. Окремі слова, формули, знаки, які вписують у надрукований текст, мають бути чорного кольору, у цьому разі щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і подавати назви організацій у перекладі на мову кваліфікаційної роботи, додаючи (під час першої згадки) оригінальну назву.

Текст роботи має бути ретельно відредагованим, усі дані, цитати та літературні джерела вивірені автором роботи.

Кваліфікаційна робота подається до захисту на кафедру у двох варіантах: перший – у твердій палітурці; другий – на електронному носії (одним файлом). Електронна версія роботи має бути ідентичною паперовій (електронний варіант подавати у версії pdf).

Переплетенню у твердій палітурці підлягають такі елементи роботи:

- повний текст роботи;
- результати апробації (копії статей, тез / доповідей на науково-практичних конференціях, публікацій у ЗМІ за темою дослідження тощо);
- декларація академічної доброчесності.

Докладається до переплетеної роботи:

- відгук наукового керівника;
- зовнішня рецензія;
- довідка про впровадження результатів дослідження (за наявності).

Завершену та оформлену належним чином роботу на титульному аркуші візує завідувач випускової кафедри.

3.2. Заголовки структурних елементів

Структурні елементи кваліфікаційної роботи – анотації, зміст, перелік умовних скорочень, вступ, розділи, загальні висновки, список використаних джерел, додатки – необхідно починати з нової сторінки. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів, висновків до розділів треба розташовувати з абзацного відступу. Відстань між заголовком структурної частини та текстом (або заголовком підрозділу) має становити 1,5 інтервали.

Заголовки структурних елементів кваліфікаційної роботи – АНОТАЦІЯ, ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ (за потреби), ВСТУП, РОЗДІЛИ (і заголовки розділів), ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ, ДОДАТКИ (за потреби) – потрібно розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки наприкінці, виділяючи напівжирним шрифтом. Використання знаку переносу слів у заголовку розділу не допускається. Якщо заголовок складається із двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Назви підрозділів, пунктів і підпунктів необхідно друкувати маленькими літерами, крім першої великої, виділяючи напівжирним шрифтом, без крапки наприкінці. Якщо заголовок складається із двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

Не бажано розміщувати назву розділу, підрозділу, пункту чи підпункту в нижній частині аркуша, якщо після неї поміщається лише один рядок тексту або не поміщається жодного.

3.3. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №. Номери сторінок проставляють у верхньому колонтитулі справа без крапки наприкінці, починаючи зі змісту. Першою у кваліфікаційній роботі є титульна сторінка, яку включають до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки не ставлять, як і на сторінці, де розташовані анотації. Нумерація сторінок у кваліфікаційній роботі наскрізна.

Номер розділу позначають арабськими цифрами після слова РОЗДІЛ (РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3), після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими буквами. Такі структурні елементи роботи, як ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ не мають порядкового номера, тобто не правильно зазначати: «1. ВСТУП» або «РОЗДІЛ 6. ВИСНОВКИ».

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу та порядкового номеру підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу крапку не ставлять. *Наприклад:* «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Далі у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу, номера підрозділу та номера пункту, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера пункту крапку не ставлять. *Наприклад:* «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Зразок нумерації структурних елементів кваліфікаційної роботи подано в *додатку Г*.

3.4. Ілюстрації

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотографії), розмір яких не перевищує 0,3 аркуша формату А4, треба розміщувати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті.

Ілюстрації, розміри яких більші за формат А4, враховують як одну сторінку й розміщують у ДОДАТКАХ із відповідними посиланнями на них у тексті.

Ілюстративний матеріал у кваліфікаційній роботі позначається скороченим словом «Рисунок», яке разом із назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних. Ілюстрації повинні мати лаконічну назву, яку розміщують після номера ілюстрації. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують поспіль під ілюстрацією. Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад: рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу).

У тому місці, де викладається сюжет, пов'язаний з ілюстрацією, і де треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот на кшталт: «... як це видно з рис. 3.1», або «... як це показано на рисунку 3.1». У повторних посиланнях на ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: (див. рис. 3.2).

Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно у разі подання їх у роботі дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права.

3.5. Таблиці

Цифровий матеріал доречно оформлювати у вигляді таблиць. Таблицю треба розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. У разі перенесення таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи.

Таблиці необхідно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 (перша таблиця другого розділу).

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери, не виділяється напівжирним шрифтом і не підкреслюється.

Заголовки граф мають починатися також з великої літери, підзаголовки – з маленької, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великої, якщо є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою за 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба. Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносять частину таблиці на наступну сторінку.

Слово «Таблиця» вказують один раз ліворуч над першою частиною таблиці з вирівнюванням за шириною з абзацного відступу, над іншими частинами з абзацного відступу пишуть: «Продовження таблиці» із зазначенням номера таблиці. Наприклад:

Таблиця 3.1 – Зміна оптичної густини D водних розчинів МС різної концентрації залежно від часу за умови $pH = 2$

[МС]·10 ⁶ , моль/дм ³	D				
	0 діб	1 доба	2 доби	3 доби	4 доби
1	2	3	4	5	6
0	0	0	0	0	0

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
2	0,0936	0,0959	0,0866	0,0705	0,0824
6	0,244	0,240	0,230	0,215	0,224
12	0,476	0,471	0,461	0,445	0,455
18	0,702	0,690	0,679	0,662	0,670

Інші вимоги до виконання таблиць враховуються відповідно до чинних стандартів на технічну документацію.

3.6. Системи одиниць, формули та рівняння

Чисельні значення фізичних величин наводять у роботі за Міжнародною системою одиниць (СІ, міжнародна аббревіатура SI).

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, де вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка. Формули і рівняння у роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) потрібно нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули або рівняння складається з номеру розділу і порядкового розділу формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу.

Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний, що нижче формули. Номер формули у разі її перенесення вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули та рівняння, треба наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій вони наведені у формулі чи рівнянні.

Пояснення значення кожного символу чи числового коефіцієнта варто робити з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Приклад

Конверсію субстрату в часі (S) визначали за формулою:

$$S = 1 - \frac{C_t}{C_0}, \quad (3.1)$$

де C_t – концентрація субстрату в момент часу t , моль/дм³;

C_0 – початкова концентрація субстрату, моль/дм³.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. У разі перенесення формули або рівняння на знакові операції множення, застосовують знак «×».

Формули, що йдуть одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою.

Приклад

$$f_1(x, y) = S_1, \quad (1.1)$$

$$f_2(x, y) = S_2 \quad (1.2)$$

3.7. Посилання на джерела інформації у тексті

Посилання на джерела інформації у тексті кваліфікаційної роботи є обов'язковими. Вони фіксуються у квадратних дужках, де вказується порядковий номер позиції із прикінцевого списку використаних джерел інформації, через кому подається номер сторінки чи аркуша, звідки запозичені дані. Наприклад, [7, с. 13] або «... у роботах ... [1–7]».

Посилання іноземною мовою (англійською, французькою тощо) варто наводити після джерел українською та російською мовами, дотримуючись наскрізної нумерації (у разі використання алфавітного порядку).

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи з обов'язковим зазначенням назв праць.

3.8. Правила цитування

Для підтвердження власних аргументів через посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу тієї чи іншої наукової праці треба наводити цитати. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками, і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання; наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень авторського тексту; пропуск слів, речень, абзаців під час цитування позначається трьома крапками; вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) цитата наводиться мовою виконання кваліфікаційної роботи.

У разі згадування в тексті прізвищ, ініціали ставляться перед прізвищем: О. В. Соколов, А. О. Ткаченко, І. Р. Вихованець; всі посилання, що зазначаються у кваліфікаційній роботі, мають бути уніфікованими.

Цитувати авторів необхідно за їхніми працями (першоджерелом цитати), але коли джерело недоступне, можна скористатися цитатою цього автора, опублікованою в іншому виданні. У цьому разі посиланню мають передувати слова: «Цит. за: ...».

3.9. Умовні скорочення

Перелік умовних скорочень необхідно друкувати двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальне розшифрування. Варто уникати використання великої кількості умовних скорочень, що ускладнює сприйняття змісту роботи.

Скорочення слів і словосполучень у кваліфікаційній роботі – відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи (ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами»).

3.10. Написання числівників

Якщо абзац починається з числівника, то він завжди пишеться словами. Наприклад: Двадцять відсотків палива використовується на ...

Однозначні кількісні числівники пишуться словами. Наприклад: у двох країнах видобувається ...; програма розвитку розрахована на п'ять років ...

Багатозначні кількісні числівники пишуться цифрами. Наприклад: 35 років у строю ...; 775 іноземних кораблів ...

Кількісний числівник, записаний арабськими цифрами разом з іменником, не має відмінкового закінчення. Наприклад: у 10 країнах ...

Однозначні та багатозначні порядкові числівники зазвичай пишуться словами, наприклад: третій рівень.

Порядкові числівники, що входять до складу складних слів, і в наукових текстах пишуться цифрами, наприклад: 5-відсоткова знижка.

Порядкові числівники, записані арабськими цифрами, мають відмінкові закінчення. Якщо порядкові числівники закінчуються на дві голосні букви, на букву «і» або на приголосну букву, відмінкове закінчення складається з однієї букви. Наприклад: у 2008-му р., 122-е місце, 15-а вулиця, 5-й том.

Якщо порядкові числівники закінчуються на приголосну і голосну букви, відмінкове закінчення складається із двох букв, наприклад: капітан 2-го рангу.

Порядкові числівники, записані римськими цифрами, не мають відмінкових закінчень, наприклад: XX ст.

Лапки, дужки, крапка, кома, двокрапка, крапка з комою і подібні до них не відділяються пробілом від слова або числівника, з яким вони пов'язані. Знак відсотка (%) пишеться окремо від числівника із застосуванням нерозривного пробілу.

Графічні знаки валют (\$, €, £, ₴ тощо) в тексті роботи під час написання грошових сум не використовуються, натомість пишеться доларів США або дол. США, євро, британських фунтів стерлінгів або брит. фунтів стерлінгів, гривень або грн у відповідному відмінку.

3.11. Список використаних посилань

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних посилань. Його складають за друкованим твором чи іншим джерелом інформації.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклади оформлення бібліографічного опису наводяться в *Додатку Д*.

3.12. Додатки

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи після списку використаних посилань, розміщуючи їх у порядку посилань на них у тексті роботи.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і обов'язково мати заголовки, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично щодо тексту сторінки. Над заголовком посередині рядка великими літерами повинно бути надруковано слово «ДОДАТОК __» і велика літера, що позначає його порядкову позицію.

Додатки треба позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, З, І, Ї, И, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо. Один додаток позначається як ДОДАТОК А.

Якщо у роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення і оформлюється згідно з вимогами до документу цього виду, його копію вміщують у роботу без змін в оригіналі. Перед копією документу вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «ДОДАТОК» і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документу нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок магістерської роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

Сторінки, на яких розташовані додатки, підлягають наскрізній нумерації в межах роботи.

3.13. Матеріали, що докладаються до кваліфікаційної роботи

До тексту кваліфікаційної роботи необхідно докласти матеріали, що засвідчують апробацію результатів дослідження (за наявності).

Копії наукових публікацій із теми дослідження (за наявності) повинні містити для кожної публікації титульну сторінку збірника праці, зворот титульної сторінки (зазвичай це друга сторінка), зміст з початку до згадування прізвища автора публікації, текст публікації та останню сторінку збірника. Участь у конференції можуть підтверджуватися ксерокопіями дипломів, грамот, сертифікатів учасників та/або ксерокопією титульної сторінки програми конференції, титульною сторінкою та тією, де зазначені прізвище та тема доповіді здобувача. Впровадження результатів наукових досліджень можна підтвердити актами або довідками відповідної організації.

Останньою у зброшурованій роботі має бути декларація академічної доброчесності, підписана здобувачем освіти. Її зразок подано у *додатку Л*.

РОЗДІЛ 4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Попередній захист

Попередній захист є допуском до основного захисту та своєрідним тренуванням. Його метою є перевірка ступеня готовності здобувачів вищої освіти до презентації кваліфікаційної роботи, визначення недоліків, що можуть бути усунені, та «програвання» ситуації реального захисту. Він проводиться не пізніше, ніж за два тижні до початку атестації. Графік попереднього захисту затверджується випусковою кафедрою та доводиться до відома здобувачів освіти.

Ступінь готовності кваліфікаційної роботи на момент попереднього захисту має становити 99 %, припускаються незначні недоопрацювання в оформленні роботи, підготовці доповіді чи демонстраційного матеріалу.

Попередній захист проводиться на засіданні кафедри інформаційних систем управління спільно зі здобувачами освіти, у процесі якого виконуються такі дії:

- перевірка тексту кваліфікаційної роботи (ступінь завершення, якість оформлення, зміст тощо);
- перевірка відповідності рукопису роботи цим методичним рекомендаціям;
- заслуховування доповіді здобувача вищої освіти та перегляд демонстраційного матеріалу;
- постановка здобувачу освіти питань щодо змісту роботи.

Результати передзахисту фіксуються у протоколі засідання кафедри, який є підставою під час розгляду питання допуску випускників магістратури до захисту робіт, що засвідчує підпис завідувача на титульному аркуші роботи.

4.2. Перевірка на плагіат і підготовка до захисту

Після усунення усіх зауважень, які були зазначено на передзахисті, здобувач надає керівнику роботи для перевірки на плагіат із дотриманням таких вимог:

- рукопис роботи подається у вигляді єдиного цільного документа (з усіма додатками, окрім копій публікацій і результатів впровадження) із дотриманням вимог методичних рекомендацій на офіційну корпоративну пошту;
- електронний формат рукопису роботи – Adobe Acrobat: pdf;
- назва файлу рукопису кваліфікаційної (магістерської) роботи повинна відповідати формату: «Шифр спеціальності Прізвище_Ім'я_По батькові-рік захисту» (приклад: *B13 Петренко_Наталія_Вікторівна-2026*).

В Університеті для перевірки текстових збігів використовується StrikePlagiarism.com, академічна антиплагіатна система, яка є ефективним інструментом пошуку плагіату, аналізу джерела запозичення та зворотного зв'язку з автором. Ця антиплагіатна система надає доступ до наукових й університетських баз даних. Під час перевірки завдань є можливість бачити фрагменти, скопійовані один у одного. Модуль пошуку контенту дає змогу показувати, які з фрагментів тексту мають високу ймовірність написання штучним інтелектом. Зафарбовуючи текст червоним, система показує найбільш підозрілі фрагменти. StrikePlagiarism.com після перевірки надає інтерактивний звіт подібності (рис. 4.1), який максимально зручно показує зміст тексту у джерелі, демонструє, які саме фрагменти у джерелі були

скопійовані. Для зручного аналізу великих документів є наявність умов інтуїтивного прокручування тексту. Крім цього, у системі є можливість пошуку подібностей у перекладених текстах [5].

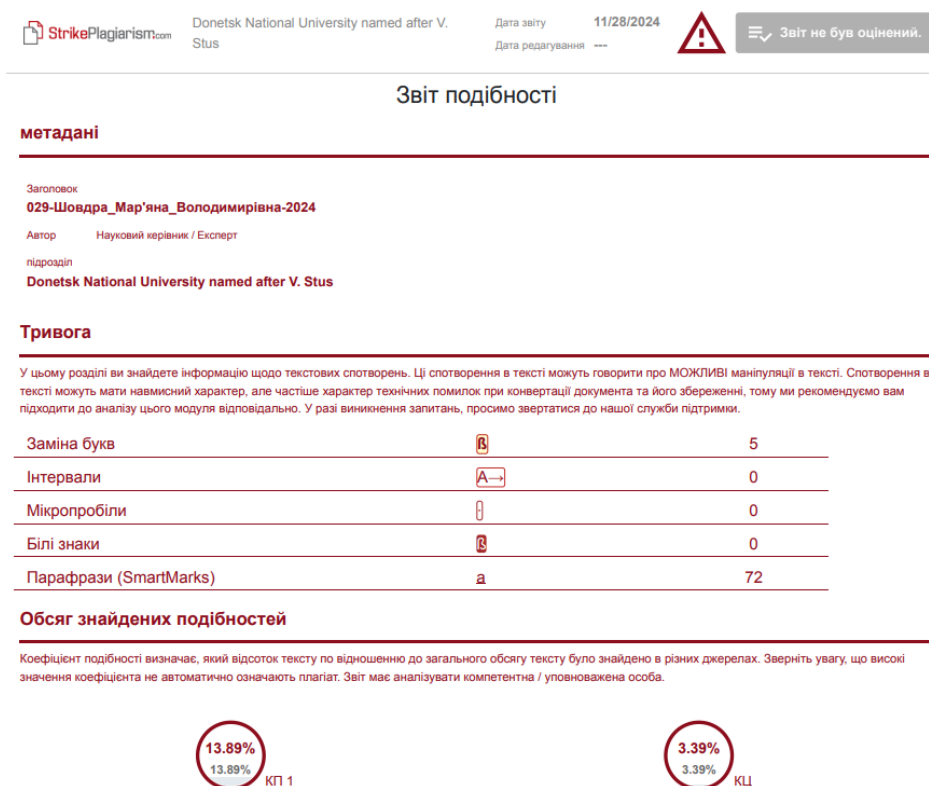

Рисунок 4.1 – Перша сторінка звіту подібності академічної антиплагіатної системи StrikePlagiarism.com

Звіт подібності розглядається на засіданні кафедри відповідно до Інструкції для інтерпретації звіту подібності у антиплагіатній системі StrikePlagiarism.com [6]. Текст вважають підозрілим, якщо перший коефіцієнт подібності (КП 1) перевищує 50 % і якщо другий коефіцієнт подібності (КЦ) перевищує 5 %. Більш детально перевіряємо вміст документів: чи позначені цитування із посиланнями, чи тотожні вони документам, переліченим під посиланням.

Кваліфікаційна робота безкоштовно перевіряється два рази: перший раз – коли роботу до сервісу надсилає завідувач кафедри, другий – після доопрацювання роботи (у разі виникнення великої кількості текстових збігів та якщо $\text{КП } 1 > 50\%$ та/або $\text{КЦ} > 5\%$). Далі перевірка кваліфікаційної роботи здійснюється за кошти здобувача. Здобувач надсилає запит на платну перевірку, на його пошту надсилається рахунок. Орієнтовна ціна перевірки на текстові збіги одної сторінки тексту за допомогою антиплагіатної системи StrikePlagiarism.com становить 1,2 грн (але вартість може бути уточнена). Після оплати рахунка здобувачу надається інтерактивний звіт.

Після обговорення на кафедрі результатів перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат, у разі ухвалення позитивного рішення завідувач кафедри подає запит щодо надання варіанту кваліфікаційної роботи для друку (формат pdf із водяними знаками).

Здобувач вищої освіти після отримання варіанту кваліфікаційної роботи для друку:

- роздруковує файл кваліфікаційної роботи;
- додає роздруковані матеріали апробації;
- заповнює бланк декларації щодо унікальності тексту роботи та невикористання матеріалів інших авторів без посилань (*Додаток К*). Приклад заповнення декларації (*Додаток Л*). Оригінал декларації є останньою сторінкою роботи;
- віддає роботу на рецензування.

Завершена робота має пройти зовнішнє рецензування. Зовнішнім рецензентом може бути науковець або професіонал у галузі, відповідної або спорідненої до спеціальності, з якої захищається кваліфікаційна робота. На основі вивчення кваліфікаційної роботи рецензент має зробити висновок щодо рівня сформованих результатів навчання випускника, відповідно до освітньої програми, та рекомендувати оцінку. Приклад рецензії у *Додатку Ж*.

Остаточна оформлена кваліфікаційна робота, відгук наукового керівника (*Додаток Е*) та рецензія (*Додаток Ж*), у якій зазначена рекомендована оцінка, подається на кафедру щонайменше за 7 календарних днів до захисту на засіданні екзаменаційної комісії (далі – ЕК). У разі негативного рішення це питання розглядається на засіданні з участю наукового керівника кваліфікаційної роботи. Витяг із протоколу засідання кафедри додається до проекту наказу про відрахування здобувача освіти.

4.3. Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи

Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії та має характер наукової дискусії.

Здобувач вищої освіти подає комісії такі матеріали:

- переплетену кваліфікаційну (магістерську) роботу;
- рецензію (зовнішню) на кваліфікаційну (магістерську) роботу;
- довідку про впровадження отриманих результатів (за наявності);
- відгук керівника кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- демонстраційні матеріали, де 2 сторінка презентації має містити логіко-структурну схему кваліфікаційної роботи (*Додаток М*).

Засідання екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії починається з того, що секретар повідомляє про захист кваліфікаційної (магістерської) роботи, указуючи її назву, прізвище, ім'я і по батькові її автора, а також доповідає про наявність необхідних у справі документів.

Далі слово надається керівникові. У своєму виступі керівник стисло подає аналіз рівня виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи, а також зауваження і рекомендації для вдосконалення дослідження. Якщо на засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії керівник відсутній, то головуючий (секретар) зачитує відгук на виконану роботу.

Після цього оголошуються висновок рецензента кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Потім слово для повідомлення основних результатів наукового дослідження надається самому здобувачеві.

Доповідь структурно складається з трьох частин:

- 1) вступ (обґрунтування вибору теми, мета, завдання, методи, наукова новизна дослідження);
- 2) інформація про виконану роботу (послідовно за завданнями дослідження, що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);
- 3) висновки та пропозиції, зроблені унаслідок дослідження.

Якщо кваліфікаційна (магістерська) робота комплексна й доповідаються результати спільних досліджень, необхідно відобразити особистий внесок здобувача.

Для наочності доповідь, за потреби та виходячи з технічних можливостей факультетів, супроводжується демонстраційним матеріалом (презентацією та роздатковим матеріалом тощо). Він має бути ретельно підготовлений, за змістом відповідати доповіді, містити матеріали високої графічної якості, за кількістю презентаційних об'єктів (слайдів) відповідати регламенту доповіді.

Доповідь повинна повністю відображати структуру й зміст кваліфікаційної (магістерської) роботи. Формулювання висновків у заключній частині доповіді обов'язкові.

Тривалість доповіді має становити не більше 10 хвилин.

Під час підготовки доповіді треба враховувати, що одна сторінка комп'ютерного тексту, надрукованого через 1,5 інтервали, відповідає 1,5–2 хвилинам виступу залежно від темпу промови (він не має бути занадто швидким). До того ж необхідно залишити резерв часу на пояснення демонстраційного матеріалу.

Доповідь, що перевищує встановлений час, може бути зупинена головою екзаменаційної комісії.

Після закінчення доповіді розпочинається наукова дискусія, у якій мають право брати участь усі присутні на захисті. Члени екзаменаційної комісії, особи, запрошені на захист, в усній формі можуть задавати будь-які питання щодо проблем, порушених у роботі, методів дослідження, уточнювати результати експериментальної частини тощо.

4.4. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Рішення щодо оцінювання результатів навчання здобувача освіти, рівня та ступеня самостійності проведеного ним дослідження в межах виконання кваліфікаційної роботи, презентації результатів дослідження ухвалюються на закритому засіданні екзаменаційної комісії більшістю голосів. У разі рівного числа голосів за пропозицію голос голови є вирішальним.

Під час оцінювання враховуються широта розгляду теми та глибина її опрацювання, повнота використання джерел, уміння аналізувати зібраний матеріал, грамотність та стиль викладу, якість технічного оформлення роботи, рівень доповіді здобувача освіти, повнота відповідей на питання та критичні зауваження. Оцінка, запропонована рецензентами, має рекомендаційний характер.

Оцінювання кваліфікаційних робіт ЕК відбувається на основі таких критеріїв:

90–100 балів, А, «відмінно»:

- актуальність теми та відповідність її змісту кваліфікаційної роботи;
- високий теоретичний, методологічний рівень роботи та/або її практичне значення;

- вміння автора глибоко дослідити практичні ситуації, провести всебічний аналіз недоліків на конкретних прикладах, уникаючи висновків і пропозицій загального характеру;
- наявність наукової новизни та практичного значення;
- залучення актуальних наукових публікацій, враховуючи праці, видані протягом останніх п'яти років;
- використання чинних законодавчо-нормативних актів, актуального статистичного матеріалу;
- вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати результати дослідження, застосовуючи сучасну термінологію, уникати загальних формулювань, розмовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, невиправданого збільшення обсягу роботи за рахунок другорядних матеріалів;
- логічність і повнота висновків до розділів і кваліфікаційної роботи в цілому;
- відповідність вимогам оформлення тексту;
- високий рівень захисту кваліфікаційної роботи: вільне володіння темою, впевнені відповіді на питання членів ЕК, вміння вести наукову дискусію, доведення авторської позиції;
- наявність апробації результатів дослідження, зокрема статей.

82–89 балів, В, «добре»:

- актуальність теми та відповідність їй змісту кваліфікаційної роботи;
- достатньо високий теоретичний і методологічний рівень роботи;
- вміння автора всебічно вивчати практичні ситуації, формулювати практичні рекомендації;
- наявність наукової новизни та практичного значення;
- залучення актуальних наукових публікацій, враховуючи праці, видані протягом останніх п'яти років;
- використання чинних законодавчо-нормативних актів, актуального статистичного та емпіричного матеріалу;
- вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати результати дослідження, застосовуючи сучасну термінологію, уникати загальних слів, розмовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, невиправданого збільшення обсягу роботи за рахунок другорядних матеріалів;
- повнота і логічність висновків до розділів і кваліфікаційної роботи в цілому;
- відповідність оформлення роботи вимогам, які викладені у цих методичних рекомендаціях;
- достатньо високий рівень захисту кваліфікаційної роботи: володіння темою, вичерпні відповіді на питання членів ЕК, вміння висловлювати та обґрунтовувати власну точку зору;
- наявність апробації результатів дослідження.

75–81 балів, С, «добре»:

- актуальність заявленої теми та відповідність їй змісту кваліфікаційної роботи;

- достатній теоретичний і методологічний рівень роботи;
- вміння автора вивчати практичні ситуації, формулювати деякі практичні рекомендації;
- наявність елементів наукової новизни та практичного значення;
- залучення актуальних наукових публікацій, враховуючи праці, видані протягом останніх десяти років;
- використання чинних законодавчо-нормативних актів, актуального статистичного та емпіричного матеріалу;
- вміння автора достатньо логічно й аргументовано викладати результати дослідження, застосовуючи сучасну термінологію, уникати загальних слів, розмовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, невиправданого збільшення обсягу роботи за рахунок другорядних матеріалів;
- повнота висновків до розділів і кваліфікаційної роботи в цілому;
- відповідність оформлення роботи вимогам, які викладені у цих методичних рекомендаціях, окрім 1–2 недоліків;
- достатній рівень захисту кваліфікаційної роботи: загальне володіння темою, змістовні відповіді на питання членів ЕК, вміння висловлювати власну точку зору;
- наявність апробації результатів дослідження.

67–74 балів, D, «задовільно»:

- відповідність теми змісту кваліфікаційної роботи;
- задовільний теоретичний і методологічний рівень роботи;
- спроби автора вивчати практичні ситуації;
- неочевидна наукова новизна та практичне значення;
- залучення наукових публікацій, серед яких незначна частка сучасних видань;
- використання неактуальних законодавчо-нормативних актів, застарілий статистичний та емпіричний матеріал;
- невміння автора логічно та аргументовано викладати результати дослідження, необізнаність у сучасній термінології, наявність стилістичних і граматичних помилок, зловживання бездоказовими твердженнями, невиправдане збільшення обсягу роботи за рахунок другорядних матеріалів;
- відсутність висновків до розділів, слабкість висновків до кваліфікаційної роботи в цілому;
- помилки в оформленні тексту;
- задовільний рівень захисту кваліфікаційної роботи: загальне володіння темою, непевні відповіді на питання членів ЕК, відсутність власної точки зору.

60–66 балів, E, «задовільно»:

- неповна відповідність заявленої теми змісту кваліфікаційної роботи;
- слабкий теоретичний і методологічний рівень роботи;
- відсутність аналізу практичних ситуацій, описовий характер роботи;
- відсутня наукова новизна та невиразне практичне значення;

- залучення неактуальних наукових публікацій, серед яких незначна частка сучасних видань;
- використання неактуальних законодавчо-нормативних актів, застарілий статистичний та емпіричний матеріал, обмеження їх переказом;
- невміння автора викладати результати дослідження, необізнаність у сучасній термінології, стилістичні та граматичні помилки, зловживання бездоказовими твердженнями, наповнення обсягу роботи другорядною інформацією;
- відсутність висновків до розділів, слабкість висновків до кваліфікаційної роботи в цілому;
- помилки в оформленні тексту;
- задовільний рівень захисту кваліфікаційної роботи: загальне володіння темою, непевні відповіді на питання членів ЕК, відсутність власної точки зору.

0–59 балів, FX, «незадовільно»:

- невідповідність заявленої теми змісту кваліфікаційної роботи;
- відсутність методології дослідження;
- відсутність аналізу практичних ситуацій, описовий характер роботи;
- відсутня наукова новизна та практичного значення;
- залучення неактуальних наукових публікацій, серед яких незначна частка сучасних видань;
- використання неактуальних законодавчо-нормативних актів, застарілий статистичний та емпіричний матеріал, обмеження їх переказом;
- невміння автора викладати результати дослідження, необізнаність у сучасній термінології, велика кількість стилістичних та граматичних помилок, бездоказових тверджень, інформації, що не має відношення до теми;
- відсутність висновків до розділів, слабкість висновків до кваліфікаційної роботи в цілому;
- невідповідність оформлення тексту вимогам, що сформульовані у цих методичних рекомендаціях;
- слабкий захист кваліфікаційної роботи: неволодіння темою, нездатність відповідати на питання членів ЕК, відсутність власної точки зору.

Таблиця 4.1 – Схема розподілу балів під час оцінювання кваліфікаційних робіт

Підготовка роботи до захисту	Апробація та впровадження результатів	Захист
max 60 балів	max 20 балів	max 20 балів
10 балів. Обґрунтування актуальності, визначення мети, проблеми, методів дослідження, наукової новизни тощо	20 балів. Стаття у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus та WoS	5 балів. Якість доповіді здобувача освіти
30 балів. Самостійність, глибина і повнота проведення дослідження	15 балів. Стаття у фаховому періодичному	5 балів. Якість презентації

Підготовка роботи до захисту	Апробація та впровадження результатів	Захист
	виданні, що належить до категорій А, Б	
10 балів. Прикладна значущість роботи, практична цінність результатів дослідження	10 балів. Стаття у нефаховому виданні	10 балів. Якість відповідей здобувача освіти на питання, критичні зауваження, пропозиції
5 балів. Демонстрування вміння логічно викладати матеріал, робити обґрунтовані висновки	5 балів. Тези / доповіді на науково-практичних конференціях, круглих столах, публікації в ЗМІ за темою дослідження	
5 балів. Якість наукових джерел, стиль викладення, оформлення	5 балів. Довідка про впровадження результатів	

Таблиця 4.2 – Схема оцінювання результатів захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
67–74	D	
60–66	E	задовільно
0–59	FX	незадовільно

Результат захисту кваліфікаційної роботи (оцінка та рішення комісії про присвоєння випускнику відповідної кваліфікації) оголошується здобувачам вищої освіти того ж дня після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Методичні рекомендації до підготовки та захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 41 с.
2. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання: ДСТУ 3008:2015 від 01.07.2017 р. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.
3. Інформація та документація Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015 від 01.07.2016 р. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
4. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163-2020 від 01.09.2021 р. URL: <https://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf>
5. Офіційний сайт. *StrikePlagiarism.com*. URL: <https://www.strikeplagiarism.com/uk/>
6. Інструкція для інтерпретації звіту подібності у антиплагіатній системі. *StrikePlagiarism.com*. Львів: ТОВ «Плагіат». 8 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок титульного листа кваліфікаційної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ І ПРИКЛАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

ГУРНЯК ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

*власноручний
підпис здобувача*

Допускається до захисту:
завідувач кафедри інформаційних
систем управління, д-р екон. наук,
професор

_____ Ольга АНІСІМОВА
«_____» _____ 20__ р.

**ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

Спеціальність В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа

Кваліфікаційна (магістерська) робота

Керівник:

Галина ЛУКАШ, д-р філол. наук,
професор кафедри
інформаційних систем управління

Оцінка: ____/ ____/ ____
(бали за шкалою ЄКТС / за національною шкалою)

Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця – 20__

ДОДАТОК Б

Зразок оформлення анотації до кваліфікаційної роботи

АНОТАЦІЯ

Гурняк В. В. Перспективи використання штучного інтелекту в інформаційному суспільстві. Спеціальність В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2026. 76 с.

У кваліфікаційній (магістерській) роботі досліджено ... . Показано ... .
Встановлено ... .

Ключові слова: ... , ... , ... , ... , ... , ... , ...

Табл. 3. Рис. 2. Дод. 5. Бібліограф.: 106 найм.

SUMMARY

Gurniak V. Prospects for the use of artificial intelligence in the information society. Specialty B13 Library, information and archival affairs, Vasyl' Stus Donetsk National University. Vinnytsia, 2026. 76 p.

.....

Keywords: ... , ... , ... , ... , ... , ... , ...

Tabl. 3. Fig. 2. Add. 5. Bibliography: 106 items.

ДОДАТОК В

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ВИНИКНЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА	5
1.1. Поняття про документ. Матеріали для виготовлення документів	5
1.2. Виникнення справочинства	8
1.3. Радянське документознавство та діловодство в Україні	12
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІНСЬКЕ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ЯК НАПРЯМ У СТРУКТУРІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА	15
2.1. Об'єкт, основні поняття, методи управлінського документознавства	15
2.2. Нормативно-правова база управлінського документознавства	20
2.3. Вимоги до управлінського документування	25
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНЕ УПРАВЛІНСЬКЕ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ.....	28
3.1. Підготовка до складання управлінських документів	28
3.2. Складання та оформлення службових документів	31
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	36
ДОДАТКИ	40

ДОДАТОК Г
Зразок нумерації розділу, підрозділу

РОЗДІЛ 1
ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

1.1 Історичний огляд розвитку штучного інтелекту

Історично склалися декілька основних напрямів у моделюванні штучного інтелекту.

У межах першого підходу об'єктом досліджень є структура та механізми роботи мозку людини, а кінцева мета полягає в розкритті таємниць мислення. Необхідними етапами досліджень в цьому напрямі є побудова моделей на основі психофізіологічних даних, проведення експериментів із ними, висування нових гіпотез щодо механізмів інтелектуальної діяльності та вдосконалення моделей.

Другий підхід як об'єкт дослідження розглядає штучний інтелект. Тут мова йде про моделювання інтелектуальної діяльності за допомогою обчислювальних машин. Метою робіт у цьому напрямі є створення алгоритмічного і програмного забезпечення обчислювальних машин, що дає змогу розв'язувати інтелектуальні завдання не гірше за людину.

Зрештою, третій підхід орієнтований на створення змішаних людино-машинних, або, як ще говорять, інтерактивних інтелектуальних систем, симбіоз можливостей природного і штучного інтелекту. Найважливішими проблемами в цих дослідженнях є оптимальний розподіл функцій між природним і штучним інтелектом і організація діалогу між людиною і машиною.

Найпершими інтелектуальними завданнями, які стали виконуватися за допомогою електронно-обчислювальних машин (ЕОМ), були логічні ігри (шашки, шахи), доказ теорем.

ДОДАТОК Д

Зразки оформлення джерел у прикінцевому списку

Приклади оформлення бібліографічного опису списку використаних посилань
відповідно до стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 240 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади: монографія. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 206 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін.; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 360 с.
Автор(и) та редактор(и) / упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання: монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія: навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ: ЦУЛ, 2016. 232 с.
Без автора	1. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні: монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2017. 172 с. 2. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса: ОНУ, 2015. 306 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Т. 17. Київ: САМ, 2016. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения: в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Т. 1. Киев, Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. 306 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Дисертації	1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 вер. № 178–179. С. 10–22. 2. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017–2020 рр.: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. № 35. С. 10.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / уклад. Л. І. Романова, О. В. Земляніщина; Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. Харків, 1996. 64 с.
Бібліографічні покажчики	1. Микола Лукаш: біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія; ч. 10). 2. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одисей, 2003. 128 с.
Частина видання: книги	1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом: избранные труды</i>. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць</i>. Київ, 2009. С. 195–197.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ ст.: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932–1933 рр.: втрати української нації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</i> 2. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук: матеріали ІІІ регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</i>
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України: словник термінів</i> / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірій М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Т. 5. Київ, 2003. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. 2017. № 1. С. 36–46.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.

ДОДАТОК Е
Зразок оформлення відгуку керівника

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу ГУРНЯКА ВІТАЛІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА
з теми «Перспективи використання штучного інтелекту
в інформаційному суспільстві»

Орієнтовні складники відгуку:

- оцінка якості виконання кожного розділу і кваліфікаційної роботи загалом;
- оцінка праці здобувача вищої освіти над кваліфікаційною роботою;
- оцінка рівня сформованості компетентностей, відповідно до освітньої програми;
- науково-методичні та практичні результати кваліфікаційної роботи;
- висновок щодо рекомендації роботи до захисту на засіданні ЕК.

Заклучна фраза відгуку: Кваліфікаційна (магістерська) робота Гурняка Віталія Володимировича «Перспективи використання штучного інтелекту в інформаційному суспільстві» відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт, і може бути рекомендована до захисту.

Керівник:
посада

_____
(підпис)

Анна ТАНАСІЄНКО

Підпис наукового керівника завіряється відповідно до чинного законодавства

ДОДАТОК Ж
Зразок оформлення зовнішньої рецензії

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну (магістерську) роботу Гурняка Віталія Володимировича
з теми «Перспективи використання штучного інтелекту
в інформаційному суспільстві»

Орієнтовні складники рецензії:

- висновки щодо актуальності теми і практичної значущості виконаної кваліфікаційної роботи;
- відповідність змісту роботи її завданням, ступінь досягнення поставленої мети;
- висновки щодо використання в роботі необхідних методів дослідження, оцінка якості і повноти обговорення отриманих результатів;
- обґрунтованість висновків, зроблених у роботі;
- оцінка загальних вражень від кваліфікаційної роботи (оформлення, стиль, грамотність викладення тощо);
- недоліки в роботі, зауваження на розсуд рецензента;
- оцінка рівня сформованих результатів навчання відповідно до освітньої програми;
- висновок рецензента про відповідність кваліфікаційної роботи кваліфікаційним вимогам та оцінка роботи за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Заключна фраза рецензії: Кваліфікаційна (магістерська) робота Гурняка Віталія Володимировича «Перспективи використання штучного інтелекту в інформаційному суспільстві» відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт та може бути рекомендована до захисту. Магістерська робота заслуговує на оцінку «відмінно», а її автор – присудження освітнього ступеня «Магістр».

Рецензент:
посада

_____
(підпис)

Іванна СИДОРЕНКО

Підпис рецензента завіряється відповідно до чинного законодавства

ДОДАТОК К
Бланк декларації про дотримання академічної доброчесності

ДЕКЛАРАЦІЯ
про дотримання академічної доброчесності

Я, _____
_____
_____

Повністю вказується ПІБ та статус (здобувач вищої освіти, освітня (освітньо-наукова) програма, тема кваліфікаційної роботи)
що нижче підписалась / підписався, розуміючи та підтримуючи загальновизнані
засади справедливості, доброчесності та законності,

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, що визначені законодавством України, локальними нормативними актами Донецького національного університету імені Василя Стуса, положеннями, правилами, умовами, визначеними іншими суб'єктами, та не допускати їх порушення.

ПІДТВЕРДЖУЮ:

що мені відомі положення статті 42 Закону України «Про освіту»;
що у цій роботі не представляла / представляв чийсь роботи повністю або частково як свої власні. Там, де я скористалася / скористався працею інших, я зробила / зробив відповідні посилання на джерела інформації;
що ця робота не передавалась іншим особам і подається вперше, не порушує авторських та суміжних прав закріплених статтями 21–25 Закону України «Про авторське право та суміжні права», а дані та інформація не отримувались у недозволений спосіб.

УСВІДОМЛЮЮ:

що ця робота може бути перевірена Університетом на плагіат або інші порушення академічної доброчесності, зокрема з використанням спеціалізованих сервісів;
що у разі порушення академічної доброчесності, до мене можуть бути застосовані процедури, передбачені законодавством України і Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики Донецького національного університету імені Василя Стуса, іншими локальними нормативними актами Університету, та я можу бути притягнута / притягнутий до академічної відповідальності.

_____
(дата)

_____
(підпис)

ДОДАТОК Л
Приклад заповненої декларації академічної доброчесності

ДЕКЛАРАЦІЯ
про дотримання академічної доброчесності

Я, Гурняк Віталій Володимирович, здобувач вищої освіти, ОПП «Документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності», автор кваліфікаційної (магістерської) роботи на тему: «Перспективи використання штучного інтелекту в інформаційному суспільстві».

Повністю вказується ПІБ та статус (здобувач вищої освіти, освітня (освітньо-наукова) програма, тема кваліфікаційної роботи)

що нижче підписалась / підписався, розуміючи та підтримуючи загально-визнані засади справедливості, доброчесності та законності,

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, що визначені законодавством України, локальними нормативними актами Донецького національного університету імені Василя Стуса, положеннями, правилами, умовами, визначеними іншими суб'єктами, та не допускати їх порушення.

ПІДТВЕРДЖУЮ:

що мені відомі положення статті 42 Закону України «Про освіту»;

що у цій роботі не представляла / представляв чийсь роботи повністю або частково як свої власні. Там, де я скористалася / скористався працею інших, я зробила / зробив відповідні посилання на джерела інформації;

що ця робота не передавалася іншим особам і подається вперше, не порушує авторських та суміжних прав закріплених статтями 21–25 Закону України «Про авторське право та суміжні права», а дані та інформація не отримувались у недозволений спосіб.

УСВІДОМЛЮЮ:

що ця робота може бути перевірена Університетом на плагіат або інші порушення академічної доброчесності, зокрема з використанням спеціалізованих сервісів;

що у разі порушення академічної доброчесності, до мене можуть бути застосовані процедури, передбачені законодавством України та Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики Донецького національного університету імені Василя Стуса, іншими локальними нормативними актами Університету, та я могу бути притягнута / притягнутий до академічної відповідальності.

01.12.2026

(дата)

(підпис)

ДОДАТОК М

Приклад оформлення логіко-структурної схеми кваліфікаційної роботи

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЛОГІКО-СТРУКТУРНА СХЕМА РОБОТИ

МЕТА – обґрунтування та надання рекомендацій щодо покращення освітньої діяльності закладів вищої освіти шляхом впровадження інформаційних технологій в систему зворотного зв'язку та опитування внутрішніх стейкхолдерів

ЗАВДАННЯ:

- дослідити теоретичні аспекти систем зворотного зв'язку
- дослідити особливості використання зворотного зв'язку в інформаційних системах управління
- дослідити можливості сучасних засобів розробки інформаційних систем
- надати рекомендації щодо покращення системи зворотного зв'язку у закладах вищої освіти

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ – система зворотного зв'язку та опитування внутрішніх стейкхолдерів у закладах вищої освіти

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – методи збору інформації та аналізу зворотного зв'язку

РЕЗУЛЬТАТОМ дослідження є обґрунтування та надання рекомендацій щодо покращення освітньої діяльності закладів вищої освіти шляхом впровадження продуктів Microsoft Power Platform у систему зворотного зв'язку та опитування внутрішніх стейкхолдерів. У цьому випадку Microsoft Power Platform стає потужним економічно доцільним рішенням для забезпечення якості та ефективності освітнього процесу.

Навчальне видання

Анісімова Ольга Миколаївна
Лукаш Галина Павлівна
Прігунов Олексій Володимирович
Яворська Тетяна Михайлівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ
ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ**
для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр»
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
ОП «Документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності»

Редактор О. А. Солдатова
Технічний редактор Т. О. Важеніна-Гопрак

Підписано до друку 24.06.2026
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 2,55.
Тираж 30. Зам. 40.

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, 600-річчя, 21
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018